

Naš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2:50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 12. avgusta 1905.

Štev. 32.

O novi stranki.

X.

V predstojećih člankih smo podali prav v splošnem glavno sliko vsega našega sedanjega javnega življenja, kjer kliče očividno demoralizacija po obupu, poleg tega pa smo označevali v širokih potezah boj, ki ga mora biti Nova stranka, če hoče res kaj delati za našo samostalnost.

Vsakdo izmed nas, najsi že pripada katerikoli stranki, uvidi brez posebnega utemeljevanja, da ni imela naša država nobenega obzira na naše narodne pravice, habsburška politika nima v svoji zgodovini nobenega momenta, o katerem bi se lahko reklo, da je storila kaj za slovenski jezik. Marija Terezija in je storila kaj za slovenski jezik. Marija Terezija in človekoljubni Jožef II. sta šla celo tako daleč s svojimi centralističnimi idejami, da sta kazala prav očitno svoj namen, ponemčiti vse nenemške narode v Avstriji. To tendenco je zlasti zasledoval Jožef II., vendar se mu k sreči ni vresničila.

Toda, čemu nam hoditi tako daleč? Najnovejši slučaj nam kažejo prav jasno, da nima naša vlada nobenega razumevanja za naš narod, in kar bi bilo hujše in grše: morda ga noče imeti.

Po slovenskih pokrajinah mrgoli vse polno nemških uradnikov, preveč je nemških glavarjev, raznih komisarjev in kar je še podobnega za nas nerabnega materijala. Vsi ti ljudje z baroni Heini, Gleispachi etc. na čelu gospodarijo nam, ali kako se to godi, za to nam zadostuje golo imenovanje njih imen.

Vlada nam ne da nobenih slovenskih šol, pomaža pa si pri tem s prav perfidnimi izgovori, češ, saj nimate slovenskih učnih knjig etc. Da ni vlada naša nasprotnica in bi ji bile naše pravice količkaj na srečo, bi vedela ona, da je njena dolžnost, dati spisati in pripraviti vsa potrebna učna sredstva. Vlada preganja slovenske profesorje, če se ne pokore ti slepo njenim ukazom, pri tem pa ne vidi, da smejo nemški profesorji delati, kar se jim ljubi. Zgodilo se je že celo, da je pozvala vlada na odgovor može, ki so nastopili kdaj v sokolski obleki in imeli obenem to nesrečo: biti avstrijski državni uradnik slovenske narodnosti. Rajnega postajenačelnika Resmana preganjanje po vladi je še vsem v spominu, prav tako je poslala vlada iz Ljubljane v tirolske hribe višjega

Rdeča cvetica.

Spisal Vsevlad Garšin.

(Dalje.)

„Tukaj se ne sme ničesar trgati“, je dejal stari Malorus. „Tudi ne smeš stopati po gredicah. Ker je toliko blaznih tu, kaj bi bilo, da bi hotel odtrgati vsak eno cvetico? Ves vrt bi oplenili.“ Pri tem je držal bolnika še vedno za rame.

Blazni mu je zrl v obraz, se molče oprstil njegovih rok in začel vznemirjeno korakati po potih na vrtu.

„O vi nesrečniki“, je premišljal na tihem. „Vi ničesar ne vidite, vi ste celo tako zaslepljeni, da ničesar ne vidite. Toda jaz je moram premagati, in naj velja kar hoče. Če ne danes, pa se poskusimo zopet jutri, kdo je močnejši. In če poginem pri tem, kaj za to...?“

Tako se je izprehajal do večera po vrtu, se seznanjal z vsemi, ki jih je srečaval po vrtu in se razgovarjal z njimi tajinstveno. Vse je bilo polno nesmiselnosti in vendar je mislil vsakdo izmed blaznih, da čuje v teh zmedenih besedah odgovor na svoje blazne ideje. Bolni se je izprehajal po vrtu zdaj s tem svojim tovarišem, zdaj s kom drugim in

poštnega uradnika, ker je stal tedaj, ko se je dogajal preobrat v ljubljanski občinski upravi, na slovenski strani. Na tak način se torej oprošča vlada mož, ki delajo kaj za slovensko stvar. In kako se ji je ta sistem posrečil, kaže stanje našega uradništva, kjer dobimo ali vse polno že indiferentnih mož ali pa takih, ki previdno molče, ker so vsled svojih žen in otrok prisiljeni, varovati se vladnega nasilstva...

Na Štajerskem ne da dvetretjinska večina Nemcev v gorenjem delu dežele nobenih pravic v spodnji tretjini Štajerske živečim Slovincem, na Koroškem ni dosegel dr. Brejce niti enakopravnosti slovenskemu jeziku pri sodišču, vlada stika z žandarmi po privatnih stanovanjih, kdo je naročnik slovenskega lista — to je res cvet ponižanja, ki ga vprizarja vlada našemu narodu! In pri tem še pravi, da je pravična. Če damo ubožcu mesto kruha kamen in mu priložimo nato še nekaj zaušnic, pravimo, da je to barbarski. Slovenci pa imamo celo mladega pisatelja, ki ima od vlade milosten dekret, da sme delati — slovenske pesmi.

Ker pa dela nemška vlada z nami na ta način, se vpraša marsikdo: imamo-li v Avstriji absolutizem?

Prostovoljno se je temu odpovedal Franc Jožef I. v znani oktoberski diplomi in februariskim patentom in vso legislativno moč imajo zdaj poslanci.

In prav naši blaženi slovenski politiki in poslanci so krivi, da sploh more delati vlada na ta način z nami.

Slovenski narod je preskromen, da bi koga ubijal, ali v silobranu je opravičen vsakdo, udariti prav tako po svojem nasprotniku, kakor je prišel on nanj. Če nam prinaša naš protivnik smrt, naj jo li mirno prenesemo, ali pa mu vračamo klin s klinom? Svoje življenje brani celo žival z bojem na življenje in smrt — in prav tega bi morali poučiti naši politiki naše ljudstvo, in naši poslanci oznaniti tudi v zbornici.

Do vlade, ki nas je zatirala in uničevala javno in prikrito tekom vseh stoletij, kar ji robujemo, nimamo mi nobenih interesov več. Avstrija je podpirala ogrsko gibanje, ki je gotovo višek veleizdajstva (če gremo iz stališča monarhije), le zato, da so pomagali i oni uničevati slovanski živelj v naši habsburški monarhiji. Mesto da se je opirala vlada na

čimbolj se je nagibal dan večeru, tembolj je bil prepričan, kakor je dejal sam — da je vse gotovo. Kmalu, kmalu se odpro železne duri, vsi ti tukaj zaprti dobe prostost in odidejo po vseh delih zemlje, ves svet zatrepeta, odpade mu stara odeja in mesto te se zasveti v novi bliščeči lepoti. Pri takih mislih je že skoro pozabil na rdečo cvetico, ko pa je hotel oditi iz vrta in je bil že na stopnjicah, vidi zopet tam med gosto temno travo dve točki, ki sta bili videti kakor dva žareča oglja. Tu je obstal bolnik za drugimi, previdno pazil, da odide stražnik in čakal ugodnega trenutka. Nihče ga ni videl, kako je skočil preko gredice, kako je zgrabil po cvetici in jo naglo skrnil na prsi pod srajco. Ko se dotaknejo ti sveži poroseni listi njegovega telesa, je obledel kakor smrt in groze poln so se mu oči široko odprle. Mrzel pot mu je stopil na čelo.

V bolnici so prižgali svetilke, večina bolnikov je pričakovala večerje na posteljah sede, le nekateri nemirni so hodili po mostovžu in dvoranah sem in tje. Med zadnjimi je bil tudi bolnik s cvetico. Krčevito je stiskal roke križema čez prsi, kakor da hoče zmleti in uničiti na njih rdečo cvetico. Če je imel srečati druge, se jim izogne, ker se je celo bal, da bi se ne dotaknil kdo njegove obleke.

Slovane, je dajala rajši Ogrom koncesijo za koncesijo, dokler ji niso zrastle ti preko glave. Ker pa so tudi Slovaki in Hrvatje slovanski narod, ki ga ne uniči grozodejstvo nobene vlade, zaznamo prav kmalu, da nastane i iz Ogrske druga Avstrija. Avstrijska vlada se je izkazala ob vsaki priliki, da želi ubiti slovanski živelj, ker je pozabila, da se dvigne vsak narod ob svojem času. Habsburško monarhijo so pričeli razdirati Ogrji s svojo zahtevo po narodni samostojnosti, in kdo prične v tej pravcati maneži narodov za Madjari, še ni znano. Nikjer pa ne stoji zapisano, da bi mi ne smeli.

Ali tisti krogi, ki so v neprestanem prizadevanju, teptati avstrijskim Slovanom njih svobodo, niso pomislili, da imamo zlasti Jugoslovenci še drugo oporo. Zato nam pa ne sme biti jugoslovansko vprašanje prazna slama, ampak državnopravno vprašanje, ki je študiramo ekonomično, politično in historično.

Na svetu imamo zaznamenovane še druge narode, manjše od nas Slovencev, vendar so dosegli celo svetovno slavo. Da so cveteli tako Grki v svoji kulturi, trgovini in bogastvu, vzrok temu je iskati v njih življenju na morju.

Kar ima Avstrija obrežja ob morju, je ves v jugoslovanskih rokah. Ali nam ne daje že narava sama kazalo, kje je iskati naše življenje, našo bodočnost in svobodo? Slovenci bi morali postati trgovski narod, njih domačija bogastva ne leži v kraškem pogorju, ampak na morju. Stremljenje Slovencev bi moralo biti, napeti vse sile, da si osvojimo Trst (v resnici napredujejo Slovenci tam od leta do leta!) in postanemo gospodarji Adrije. Čemu samo resigniranje „Buči, buči, morje adrijansko, nekaj bilo si slovansko...“ in ne poseči v boj? „Smjort ili sloboda!“ kličejo Rusi, mi pa naj sklonimo glave, si potrkamo na prsi in zakličemo ob spominu naših očetov, ki so smatrali lojalnost napram vladi kot najlepšo človeško čednost: rajši smrt, kakor svobodo?

Ali ga imamo med nami tako kratkovidnega človeka, ki ne izprevidi, kje so naša življenska vprašanja, in da ne smemo od teh odjenjati niti za hip, če si nočemo postati svoji grobokopi?

Veliko pa nastane sedaj vprašanje: ali je slovenski narod kos tej svoji nalogi? Kdo mu odpre

„Ne bližajte se, ne bližajte se!“ je kričal, v bolnici pa se seveda nihče na take stvari ni oziral. Hodil je vedno hitreje in hitreje, delal vedno večje in večje korake, in tako je stopal kakor besen eno, dve uri.

„Izmučim te. Udušim te!“ je ponavljal zamolklo in zlobno. Včasih je zaškripal celo z zobmi.

V jedilnici so pripravili med tem večerjo. Na dolgih nepogrnjenih mizah so stale pisane in po zlačene posode, polne kaše; bolniki so sedli po klopeh in vsak je dobil še velik kos črnega kruha. Iz vsake sklede je zajemalo po osem bolnikov z velikimi lesenimi žlicami. Tisti pa, ki so dobivali boljšo hrano, so jedli posebej.

Našega bolnika je poklical stražar v svojo sobo, kjer so mu dali posebno hrano, ali ker se ni s tem zadovoljil, se je podal še v skupno obednico.

„Dovolite mi, da prisedem“, je dejal nadzorniku.

„Vi še niste večerjali?“ je vprašal nadzornik in obenem vlival v posodo še novo porcijo kaše.

„Zelo sem lačen. In moram se okrepiti. Vsa moja opora mi je hrana; saj veste, da skoro nikdar ne spim.“

oči, da izprevidi, da je zanj edina prava narodna politika boj za svojo samostojnost in za Adrijo, in naj se zadovoljijo s tem Avstrija, Italija in Ogrska, ali ne.

Vse to bi morali storiti naši politični voditelji. Med narod bi morali iti, prirejati vsepovsod shode in vzgajati naše ljudstvo za ta vprašanja. Poučiti bi morali ves slovenski narod, kar ga je po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, združiti ga s tem, da mu vdahnejo vsi eno misel. Ali je to vladi ljubo ali ne, nikogar izmed nas ne briga, saj družega ne nameravamo, kakor pomagati sami sebi. In vlada vendar ne more reči, da je nedopustno, če se poslužujemo vsaj včasih podobnih sredstev, kakor jih vporablja ona proti nam vsak dan?

Ves naš narod bi morala prevevati ena misel: **slovenska samostojnost, pot na morje.** To pa je že posledica naše svobode, kajti prej moramo imeti svojo avtonomijo, potem šele govorimo, kam se obrnemo, da se moramo učiti trgovine in z njo na Balkan in orient. Ves narod bi moral to vedeti, znati bi moral, kaj se to pravi, kajti le če ima naše ljudstvo skupen interes, pozabi to umetno vladino razdeljenost našega naroda na štiri dele, in se čuti celoto.

Naši politiki pa niso znali do zdaj ničesar tega. Vsak sili v svojo stran, ker mu je, da prodre z osebo in ne z idejo. Ta malenkost naše politike nas je ravno napotila, da smo dali iniciativo za novo gibanje, ki se mora zaznati povsodi, v vseh naših slovenskih pokrajinah. Proč s takimi poslanci, ki se klanjajo le vladi; politikov, ki se boje dela med narodom, mi ne rabimo. Naravno je, da zahteva tako delo neumornega truda, ali nihče se ne prestraši tega, če pomisli, da je odvisna od tega boja vsa naša bodočnost, naša svoboda. Vsak posameznik, naj je kmet, delavec ali uradnik, mora storiti svojo dolžnost, vsi gojiti **eno misel.**

Vlada se sicer veseli, če pozivljemo mi narod k novemu boju in pozivljemo s tem nehote k Novi stranki, ker misli, da zasejemo s tem razpor v obeh naših strankah. To umenje je napačno. Razpora nobena nečemo, ker nam to ničesar ne koristi, pač pa je naš namen, pokazati liberalcem kakor klerikalcem, da bi bil njih boj smešen, da ni tako žalostnih posledic za naš narod in da se mora združiti vse, kar živi na Slovenskem, za našo samostojnost. Zato obsojamo — in prav samo s tega stališča — obe naši stranki, ki se ni pokazala še nobena zmožna, pripomoči kaj za uredničenje slovenske samostojnosti. Kdaj je še slišal svet, da se prepirajo sužnji rajši zaradi klerikalizma in liberalizma, kakor pa da skrbijo za svojo svobodo? Naši poslanci in politiki pa se bore za osebna prepričanja mesto za narodno samostojnost. Da je res tako, nam pripozna — vsaj upajmo — prav tako dr. Šušteršič in dr. Tavčar iz Kranjske, dr. Srnc iz iz Štajerske, župnik Einspieler iz Koroške, Gabršček in dr. Gregorčič iz Goriške, kakor dr. Gregorin iz Trsta. Vsak hoče prodreti le s svojo osebo, pri tem pa ima vlada z nami prav lahko delo. Duobus certantibus, tertius gaudet. Če se dva tepeta, se smeje tretji. In ta tretji je naša slavna, tako čislana vlada.

Kdo se še ni naveličal teh posameznih bojov, ki žive po naših pokrajinah? Kaj vruga nam mar, ali ima klerikalizem prav ali liberalizem, če vemo, da to ni prav, kakor dela z nami vlada. To je prva gotovost, ki je očitna pred nami, „handgreiflich“, pa iščemo idej in politike po oblakih, mesto da zagra-

„Jejte, moj dragi, dobro vam teknilo. Taras, prinesi žlico in kruha.“

Bolnik je prisedel k mizi in snedel neizmerno mnogo kaše.

„Zdaj pa dosti, dosti“, je dejal naposled nadzornik, ko so že vsi povečerjali in je sedel naš bolnik še vedno pred svojo skledo, zajemal z eno roko kašo, drugo pa tiščal na svoje prsi. „Vi si skvarite še želodec.“

„Oh, da bi vi znali, koliko moči potrebujem, koliko moči! Zdravstvujte, Nikolaj Petrovič“, je rekel bolnik, vstal od mize in krepko stisnil nadzorniku roko. „Zdravstvujte!“

„Kam hočete?“ ga vpraša nadzornik smeje se.

„Jaz? Nikamor. Tu ostanem. Toda — morda se že jutri ne vidimo več. Hvala vam za vašo prijaznost.“

In stisnil je še enkrat prav krepko nadzornika za roko. Njegov glas se mu je tresel, v očeh so mu svetlikale solze.

„Pomirite se, moj ljubi, pomirite se!“ je prigovarjal nadzornik. „Čemu tako temne misli? Pojdite počivat in spite prav dobro. Vi morate več spati; če dobro spite, potem tudi kmalu okrevate.“

bimo za edino, ki je že davno dokazano in se borimo proti temu, ker je za nas prva in največja nevarnost.

Tako končavamo to serijo člankov. Ob enem pa obljublamo, da prinašamo po možnosti čim največ takih člankov, katerih namen je, pokazati ljudstvu pot, po kateri mu je rešitev. Svoje somišljenike pa prosimo prav resno, naj posojajo prečitane stvari tudi drugim, naj vplivajo z besedami in dejanji na svojo okolico: naša samostojnost nas privede do morja, in trgovina je nam edini pogoj, pod katerim živimo in tudi vplivamo. Moči naroda ne reprezentira več pest, ampak izobrazba, in pri vseh največjih sedanjih narodih vidimo — Angleži, Amerikanci... — da tiči ta izobrazba v ekonomiji, na gospodarskem polju. Saj je prav lepo in umetno, če delamo pesmice, ali vsakdo ve, kako slabo sredstvo je to proti tistim, ki so si zapisali na svoj ščit: Slovence k tlom!

Naprednjaštvo Nemcev.

Pod besedo napredek razumemo vso kulturo t. j. izobrazbo, omiko in prosveto vsakega posameznega naroda. Svet in vse, kar je na njem, je v neprestanem razvoju. Podlaga našemu življenju je napredek, kajti da ni napredovanja, potem bi ostal človek vedno novorojeno dete, cvetica vedno popje in mesto drevja in vej bi imeli le brstje. Vse, kar živi, mora napredovati, torej je napredek naravna zahteva vsakega bitja zase, kakor celega svetovja v celoti.

Vsak človek, ki ne ljubi napredka, je torej sovražnik življenja in vsega človeštva in svobode, kajti vse na svetu ni ničesar družega, kakor plod večnega napredovanja. Kdor ne napreduje že vsled naravnega zakona o večnem napredovanju, mora umreti, zatoniti v morju pozabljivosti.

O narodu pravimo, da napreduje, če ima priliko izobraziti se v smislu svoje individualnosti, svoje posebnosti, v smislu svoje koristi in če ima priliko, delovati v prid občine kakor svoje omike. Če pa hoče narod res napredovati, ne sme imeti pred očmi le svojega lastnega razvoja, ker bilo bi nespametno, trditi, da sme biti deležno omike le eno samo ljudstvo, ali pa da je za prosveto en narod bolj upravičen, kakor drug. Vse, kar je na svetu, ima prav isto pravico do svojega življenja, vsak narod je enako upravičen do svojega napredovanja. Ves napredek skupaj pa nam predstavlja vseobčno kulturo.

In kako delajo Nemci, tisti narod, ki povdarjajo tako radi in povsod, da so narod kulture? In predvsem tisti Nemci, s katerimi pride slovenski narod v ožjo dotiko?

Vsi ti Nemci govore, da so naprednjaki. Ali o tej trditvi nas prepričavajo samo njih besede, njih dejanja pa nam kažejo, da je vsa njih politika nepoštena, sovražna vsakemu napredku in svobodni. Kajti avstrijskim Nemcem ni za družega, če govore o napredku in kulturi, kakor za navadno frazo, ker če bi ne bila njih kultura samo golo besedičenje, potem bi morali znati, da je krivična in nepoštena njih „napredna“ politika, ki stremi samo za nadvlado nad drugimi avstrijskimi nenemškimi narodi.

Laž je, če govore naši Nemci, da so oni prijatelji svobode in napredka, kajti popolnoma očitno je, da je njih edino stremljenje, uničiti druge narode (tega tudi ne zakrivajo), torej ni njih politika niti svobodoljubna, niti napredna, ampak nazadnjaška,

Bolnik je plakal. Nadzornik se je okrenil od njega in ukazal strežajem, da odneso ostanke od večerje. Pol ure za tem je v bolnici že vse spalo, z izjemo čoveka, ki je ležal oblečen na svoji postelji v kotu sobe. Drgetal je, kakor da ima mrzlico in se krčevito stiskal za prsi, ki jih je preveval, kakor se mu je zdelo, neznan strup.

V.

Celo noč ni zatisnil očesa. Odtrgal je to cvetico, ker je menil, da je storil s tem bogzna kako junastvo. Pri prvem pogledu skozi steklena vrata na mostovžu je obrnila ta krvavo rdeča cvetica pozornost na se, in od tega trenutka je bilo, kakor da se je spomnil v tem trenutku, zakaj je na svetu. Ta rdeča cvetica je združevala v sebi vse zlo na svetu. Vedel je, da delajo iz te cvetice opij, morda je vzbujala prav ta misel, rastoča od trenutka do trenutka, te strašne in fantastične podobe. Njemu je bilo, kakor da združuje ta cvetica vso hudobnost, vsesala je v se vso nedolžno prelito kri (zato je imela rdečo barvo) in vse solze, vse gorje človeško. Skrivnostno, strašno bitje je to, božji nasprotnik, — Ariman, ki se le skriva pod to nedolžno in skromno obliko. In to cvetico se mora odtrgati in uničiti. Pa to še ni bilo

reakcionarna. Zato pa je dolžnost vsakega posameznega človeka, upreti se z vso silo proti temu, kar delajo naši Nemci, in če tudi jih podpira pri njih delovanju c. kr. vlada. Tembolj žalostno, da je dobiti celo tako javno upravo, kakor je naša država, za podpiranje nazadnjaštva. Ali to naj nas potrjuje v zavedanju, da sta naša vlada in naši Nemci tisti dve vrani, o katerih se pravi, da si ne skljujeta oči druga drugi.

Stremljenje naših Nemcev in naše nemške vlade je, izsesati našemu narodu tudi zadnjo kapljo krvi, odreči mu vse politične pravice in vzeti nam možnost do svoje lastne nacionalne izobrazbe, obdati nas s kordoni vojaštva in orožnikov — to je res prvi eksemplar nemškega naprednjaštva!

V Avstriji imamo vse polno razne jezike govoreča ljudstva, ali našim Nemcem ne pade niti v sanjah na misel, storiti kaj za pošteno rešitev vprašanja o enakopravnosti vseh narodov. Če ima vsak narod isto pravico do svojega življenja, zakaj nam je ne pripoznajo Nemci in vlada tudi na polju naše nacionalne kulture?

Nemci so planili po tistem skromnem avstrijskem ministru, ki je vsaj z besedami pripoznal, da imamo pravico do svoje univerze, kakor volk po nedolžnem jagnjetu. Če bi bili Nemci ali pa naša vlada dva poštena faktorja, bi nam dali sami najvišje slovensko izobraževališče, dali bi nam nemudoma slovenske gimnazije in realke, ne glede na to, ali so naši politični zastopniki česa zmožni ali ne. Če je bila Nemcem mar pravica, napredek, potem bi morali rešiti vsa ta vprašanja ne oziraje se na malenkostno politiko naših poslancev.

Nemci pravijo, da so narod kulture, da je njih edini namen, delovati v smislu napredka, kot nekaki kulturonoši. Ali če bi bil oni kos tej nalogi, če bi hoteli delovati v resničnem nacionalnem smislu, ali bi mogli delovati kako drugače, kakor podati nam možnost do svetovne omike, odpreti nam pot do našega narodnega razvoja? Vsega tega pa oni ne store: delajo vse to, kar je temu ravno nasprotnega, ne dajo nam nobenih šol niti drugih narodnih pravic, torej ne delajo v smislu napredka in zato tudi nimajo pravice, imenovati se prav poseben kulturni narod.

Ves slovenski narod nima človeka, ki bi bil tako slep za pravico in tako politično zagrizen, da bi ne pripoznal drugemu tega, kar mu gre. Kranjska kmetijska družba naroča za svoje nemške člane, mesto da jim pošilja slovenskega „Kmetovalca“, nemškega „Ekonomo“ — kdaj pa so storili Nemci kaj podobnega? Njim so slovenske listine „Wisch“ (cunja), naše ljudstvo pa manjvreden narod: eine minderwertige Nation.

Tako se nam kaže nemško naprednjaštvo v najkrasnejši luči kot eden največjih nazadnjaških, reakcionarnih elementov v Avstriji.

Kriza na Ogrskem.

Splošne volitve.

S to mislijo se je pričela spoprijaznevati tudi že Košutova stranka, kajti v deželi je razvita nenavadna agitacija za splošne tajne volitve. In če nočejo revolucionarji, da pridejo ob entuziazem, s katerim jih sprejema narod, morajo tudi ta načrt izvesti. Kakor se glase najverodostojnejša poročila iz Ogrske, je tudi

vse, — on je moral tudi preprečiti, da ne izlije tedaj, ko jo pokonča, svoje zlobnosti med svet. In zato jo je skrtil na svoje prsi. Upal je, da izgubi ona do prihodnjega dne vso svojo moč; vse njeno zlo bi prišlo v njegove prsi in njegovo dušo, kjer bi ga premagala ali on njo. Če se zgodi prvo, tedaj pogine on sam pri tem, umre, umrl bo v poštemem boju, kakor prvi predbojevnik človeštva, kajti do zdaj se ni drznil bojevati še nihče z vso hudobnostjo sveta obenem. — Drugi je še niso videli: toda jaz sem jo videl. Sem li hotel pustiti, da živi še naprej? Rajši smrt!“

In tako je ležal tu izmučen, brez moči, v namišljenem boju z blaznimi podobami. Prihodnjega dne ga dobi stražar na pol mrtvega. Pri tem pa je zmagovala v njem razburjenost vedno bolj, planil je iz postelje in drl po celi bolnici, ogovarjal bolnike in govoril sam s seboj, glasneje in nesmiselneje kakor kdaj prej. Niso mu dovolili, da bi šel na vrt; zdravnik je zapazil, da mu pojema teža telesa, da ne spi in neumorno bega po bolnici. Zato je ukazal zanj močno injekcijo morfija. Ni se vstavljal temu, njegove blazne ideje so k sreči celo harmonirale s to operacijo. Kmalu je zaspal; ponehale so besne gestikulacije in nič več mu ni šumela po ušesih trda melodija, ki

krona za enake splošne volitve. Ker se je bavil s to mislijo tudi minister Kristofi, izjavlja Andrassy, da je bil vse to le maneuver, kajti Kristofi vendar ni mogel kdaj misliti, da mu da izvesti zbornica ta načrt. Ko se snidejo poslanci dne 15. septembra t. l. k novemu zasedanju, bo njih prva naloga, izreči vladi svoje popolno nezaupanje, ne pa pomagati ji, in najsi se gre za kar že.

Razpad liberalne.

Liberalni se ukvarjajo vedno bolj z mislijo, razpustiti svojo stranko. Strankarsko posvetovanje, ki bi se moralo vršiti 17. avgusta t. l., je preloženo na 23. avgusta, ker nima Tisza, oficialni vodnik stranke, prej časa. Vse časopisje čaka z nestrpnostjo izida tega sestanka.

Nova stranka.

Liberalni menijo ustanoviti tudi Novo stranko na podlagi dualizma iz l. 1867. in upajo dobiti s tem tudi one člane Košutove stranke zase, ki se opirajo sicer na dualizem, a so drugače v narodnih zahtevah s Košutovci edini. Pri tem bi prišli najprej v poštev desidenti, a ti so izjavili, da je vsako tako kombiniranje nesmiselno, da ostanejo oni zvesti opoziciji, nasprotno pa upajo, da pristopi velika večina liberalcev k opoziciji. Kakor je torej videti, zna imeti vlada od razpusta liberalne stranke le veliko škodo, dobička pa prav gotovo nobenega.

Liberalcec prodr.

Kakor smo že poročali, so se vršile ožje volitve med liberalnim in slovaškim kandidatom. Slovaški kandidat pa je podlegel s 35 glasovi proti liberalcu, ministru Lanyju.

Štrajki.

Delavci premogokopov donavske parobrodne družbe, ki štrajkajo že šest tednov, so sklenili vztrajati še naprej, in ne sprejeti pogojev, ki jih jim stavlja družba. Tem premogokopom pa so se pridružili zdaj še drugi rudarji iz bližnje okolice.

Srbija.

(Skupščina.) Na torek so se sešli novi srbski poslanci k prvi seji, ki je trpela le toliko časa, da so si volili overovateljski odbor, katerega predsednikom je izvoljen Nikolaj Nikolić. — Kluba obeh radikalnih strank sta si izvolila svoje predsednike. Samostojnim radikalcem predseduje Miljutin Stanojević in zmernim radikalcem Nikola Pasić.

(Novo ministrstvo.) V vladnih krogih se razglša, da se imenujejo novi ministri tekem prihodnjih dni, brž ko je konstituirana skupščina.

(Nobenih kompromisov.) Nacionalci in liberalci izjavljajo v organu nacionalcev, v „Srpski Zastavi“, da ne sklenejo s samostojnimi radikali kompromisa, prav tako ne vstopijo v koalicijo z nobeno stranko, ki je samostojnim radikalcem nasprotna. To so predvsem stari radikali in naprednjaki.

(Zarotniki.) V zadevi zarotnikov, ki so umorili Drago in Aleksandra, je sklenil interpelirati v skupščini naprednjak Svetomir Nikolajević in zahtevati, da se odstranijo iz armade vsi tisti oficirji, ki so vedeli za zaroto dne 11. junija 1903.

Makedonija.

(Turki napadli kristjane.) Trinajst glav broječa četa Turkov je napadla kristjane v vasi Karevinski, 15 km vzhodno od Perlepe, in pobila enajst mož in dve ženski. Četi se je posrečilo ubežati,

so jo povzročali njegovi enakomerni koraki. Omamljen je ležal tu in ni utegnil več misliti, niti na ono drugo cvetico, ki jo je moral še odtrgati.

To pa je storil tretjega dne, prav pred nosom straže, ki pa ni imela več časa, preprečiti ga pri tem. Stražar je bežal za njim. Z glasnim, zmagonosnim krikom je drl bolnik v norišnico, planil v svojo sobo in skrnil tam cvetico na svoje prsi.

„Čemu si utrgal cvetico?“ ga je vprašal stražar, ko ga dohiti. Ali bolnik, ki je ležal v svoji običajni pozi na postelji, mu je pričel praviti take stvari, da je stražar molče odšel, davši bolniku šapko, ki jo je izgubil pri svojem bežanju.

Iznova se je pričel v njem boj s temi namišljenimi podobami. Bolnik je čutil, da se izliva zlo iz cvetice po njegovem telesu kakor kača, kakor počasi plazeč se tok, in ta tok ga je zapletal vedno bolj, dušil ga je po celem telesu in mu prešinjal vse ude. Plakal je in molil k Bogu in vmes vpletal kletve na svojega sovražnika. Proti večeru je usahnila cvetica. Bolnik je poteptal rastlino, ki je postala že vsa črna, zbral njene ostanke in jih ponesele v kopalno sobo. Tam jih je vrgel v razbeljeno peč in

preden so prišli še vojaki, vendar so četvorico izmed njih spoznali. Turška vlada zasleduje vsaj na videz storilec.

(Novi umori.) Tudi metropolit iz Strumnice javlja, da so ubili v zadnjem času Mohamedani nenavadno mnogo kristjanov. Po zaslugi prizadevanja civilnih agentov so nekatere izmed različnih tolpi prijeli, vendar po večini ubežavajo, ker so turške oblasti preslabe za vsako resno akcijo.

(Narodni in verski prepiri.) Turčija skuša zanetiti med Makedonci na umeten način prepire zaradi narodnosti in vere, ker meni, da se ji posreči na ta način streti odporno silo Makedoncev, ki se bojujejo za svojo samostojnost. Zato svari v Bolgariji izhajajoči organ „Reforma“, glasilo vstašev, naj se ne prepirajo zdaj za take stvari, ker jim mora biti svoboda prvo in edino, za kar naj se zdaj bojujejo. Ima li ta poziv kaj uspeha, je žal nekoliko dvomljivo, ker poznamo tudi iz slovenske zgodovine, da zaslepi včasih boj za malenkosti in osebno prepričanje narod, da ne vidi, da se mu je bojevati najprej za svojo svobodo.

Kreta.

(Spopadi.) Vstaši so se hoteli polastiti carinskega urada v vasi Kasteli in hoteli zabraniti ruski bojni ladji „Hrabri“, da bi postavila na suho svojo žandarmerijo, ki bi imela namen, varovati carinski urad pred vstaši. Na brezuspešne opomine Rusov prično ti bombardirati vas in jo uničijo s 120 strelji. Vstaši, ki so streljali na rusko ladjo nazaj, a ranili le dva pomorščaka, so razobesili belo zastavo in se udali. Napetost v deželi je velika.

Francoska.

(Vojaške zadeve.) General Langlois objavlja zanimiv članek, v katerem ostro napada brezbriznost najvišjih vojaških krogov, obžaluje ministra, da ničesar ne ukrene proti očitnemu zanemarjenju v artileriji in proti nezadostnemu izšolanju generalnega štaba. General zatrjuje, da je gotovo, da se polaste Nemci v slučaju nove vojne s Francozi trdnjave Točl tekom nekaterih ur, Pariza v nekaterih dneh. Naravno, da je povzročil ta članek nenavadno pozornost in zanimanje v vseh krogih.

Anglija in Francija.

(Združenje brodovja.) V zadnjem času je opaziti, da se približuje Anglija oficialni Franciji vedno bolj. Te dni so se združili francoska in angleška eskadra v parado na čast angleškemu kralju. Francozi so navdušeni delali ovacije kralju Edvardu. Ko so zavile francoske ladje v ameriško luko Portsmouth, da se ondi usidrajo, jih je pričakovala tu velika množica Angležev vzlic silni plohi.

Turčija.

(Kdo je atentator?) Nemci bi radi na vsak način, da so vprizorili atentat na sultana bolgarski krog. „Frankfurter Zeitung“ pravi, da je bil napad insceniran na vsak način iz Plovdiva. To trditev izvajajo odtod, ker je od turške policije prijeto Belgijec Jauries pripoznal, da je dal svoj potni list nekemu članu armensko-revolucionarnega komiteja. Atentata pa naj je sumljiv neki Rips, ki se mu je pa že posrečilo ubežati v Švico. V vsem ima turška policija zaznamenovanih kot sumljive enajst tujezemcev in dva inozemca. Izmed enajstotrice tujcev pa ima v svojih rokah le Jaurija (izg. Žorija).

jih opazoval dolgo, kako je zapiskal njegov sovražnik, kako se je skrčil in se izpremenil naposled v mehak snežno bel kupček pepela. Pihnil je nanj — in vse je izginilo.

Njegovo stanje se je prihodnjega dne izdatno poslabšalo. Strašno bledega obraza, upadlih lic in oči, ki so ležale kakor nekaj žarečega v globoko udratih jamah — tak je nadaljeval svoje blazno beganje, opotekajoč se pogosto, izpodtikalo se mu je, in govoril je brez konca in kraja.

„Ne bi se posluževal rad nasilnih sredstev“, je rekel primarij asistentu.

„Ali to mora prenehati. Danes ima samo še 93 funtov; če gre tako naprej, nam umre že v dveh dneh“, mu je odgovoril asistent.

Zdravnik je pomišljal. „Morfij? Kloral?“ je dejal.

„Včeraj ni imel že tudi morfij nobenega vpliva več nanj.“

„Ukažite ga zvezati. Sicer pa dvomim, da ostane živ.“

(Konec prih.)

Amerika in Kitajska.

(Bojkot.) Amerikanski poslanik iz Sanghaja naznanja svoji vladi, da se je izrekla šanghajska trgovsko-obrtna zbornica proti nadaljevanju bojkotiranja ameriških izdelkov. Tudi ameriškemu poslancu v Pekingu se je posrečilo, pridobiti kitajsko vlado za to, da skuša vplivati na ponehanje agitacije za bojkot Amerikancev, ki se je pričel javljati že tudi po južnih pokrajinah države. Kakor je videti, je Ameriki silno veliko na tem, da ima odprto Kitajsko, sama pa izganja Kitajce iz dežele.

Dogodki na Ruskem.

Delavske demonstracije v Revalu.

Zadnji dan julija so opustili delo delavci v Dvigatjelni tovarni. Prosili so gubernatorja, naj izpusti vodje nemirov, a prošnja jim je bila odbita. Na to so ti delavci in tovariši raznih drugih tovarn priredili velikansk obhod, katerega policija ni mogla zabraniti. Kazaki so pa razgnali množico in zdaj je mir. Dne 1. t. m. so pa hoteli delavci siloma osvoboditi ujetnike, a kazaki jim tega niso pustili.

Delavski nemiri v Rigi.

Delavci velikih tovarn za izdelovanje vagonov, „Phönix“ in „Aetna“ in več drugih tovarn so odložili orodje. V velikih masah so šli potem skozi mesto, pojoč revolucionarne pesmi. Na več krajih mesta je prišlo do krvavih spopadov med delavci in kazaki ter žandarmerijo. Ranjenih je bilo 18 oseb.

Krvav spopad v Novorosijskem.

Na kolodvoru je prišlo med rudarji in kazaki do krvavih spopadov. Rudarji so položili na železnični tir šine, da bi zabranili odhod vlaka. Ker se večkratnemu povelju po odstranitvi šin niso odzvali, so kazaki streljali in padlo je več mrtvih in ranjenih.

Boj med delavci in žandarji v Libavi.

Kazaki so z nekim voznikom tako grdo ravnali, da je ta vsled tega umrl. Na to so delavci pričeli z demonstracijami revolucionarnega značaja. Ko so se prikazali žandarji, so delavci streljali nanje iz samokresov in ubili enega poročnika in enega podčastnika. Na to se je vnel boj na nož med vojaki in delavci. V tem boju je padlo več delavcev.

Nemiri v Rostoku.

V Rostoku je splošen štrajk — ne delavskega, marveč — političnega značaja. Revolucionarno nahujskane množice se vale po cestah, pojo prekucijske pesmi ter zabavljajo na vlado. Opetovano pride do spopadov med kazaki in delavci. Kazaki bijejo z gorjaci po delavcih in streljajo med nje. Več mrtvih in ranjenih.

Sestradani rezervisti.

Dva tisoč izstradanih rezervistov je z orožjem v roki padlo čez gostilne in prodajalne z jestvinami ter jih oropalo, ljudi pa preteple. Treba je bilo mnogo vojakov, da so napravili red. Mej dragonci in rezervisti je prišlo do hudih spopadov, ker so se rezervniki z orožjem uprli vojakom. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Gubernator je zopet poojstril cenzuro za varšavsko časopisje.

Mesarjenje Armencev v Kavkazu.

Arhimandrit Mezrov je doposlal gubernatorju Kavkaza princu Louis Napoleonu spomenico, v kateri opisuje položaj, ki je nastal vsled klanja. V mestu Nahičevan so Tartari zaklali 49 oseb, 6 so jih žive sežgali, 149 prodajaln je razbitih, 180 izropanih in zažganih, 20 železnih blagajn je razbitih. Škoda znaša 1,285.261 rubljev. Za 30.000 rubljev so napadalcem zopet odvzeli. V okraju mesta so Tartari napadli 47 vasi, 191 hiš so razrušili in izropali. V 48 vaseh s 5000 hišami in 30.000 prebivalci so Tartari razdejali 2210 kmetij in jih izropali, 138 kmetij so požgali. Škoda znaša 2,600.000 rubljev, ne všteti škode na polju in vrtu. Vsa škoda v mestu Nahičevan in vaseh znaša 10 milijonov rubljev, 431 oseb je izgubilo življenje, 22 cerkva in ena šola je s požarom uničenih.

Štrajk na kavkaških železnicah.

Glasom poročil iz Odese se je revolucionarno gibanje na kavkaških železnicah jelo širiti na sumljiv način. Delo so popustili vsi uslužbenci, celo uradniki na vseh progah. V zadnjih dveh dneh sta mogla voziti samo dva vlaka pod nočnim vojaškim nadzorstvom. Promet med Kavkazom in južno Rusijo je popolnoma ustavljen in v teh krajih je vsled tega nastala lakota in beda.

Rusko-japonska vojna.

Prvi dan pogajanja.

Ruski in japonski pooblaščenici so se sešli prvič na pretečeno sredo ob desetih zjutraj. Pooblaščenec je spremljala k mornarskem arzenalu izbrana četa ameriških mornarjev. Častna straža stoji tudi ves čas pogajanja pred poslopjem, kjer zborujejo pooblaščenici. Pogajanja se vrše v pomorskem mestu Portsmouth.

Linjevičeva zatrjevanja.

Car je sporočil potom šifrirane brzovjavke Viteju, vodji ruskih pooblaščenecv, da mu poroča Linjevič neumorno, da je zmaga ruskemu orožju popolnoma zagotovljena. Linjevič prepričava carja, da je zmaga prav gotovo na njegovi strani. Iz tega izvajajo, da ne bodo imela pogajanja nobenih uspehov, tembolj, ker zahteva Japonska, da ji plačajo Rusi visoko vojno odškodnino.

V zadevi Port Arturja.

Preiskave zaradi predaje Port Arturja Japoncem še vedno niso končane. Ruska vlada je zaslišala že nad sto prič, ki so vse izpovedale, da ni bilo v trdnjavi nobene utrdbe, čeprav so bili za nje vedno računski izkazani in tudi plačani. Šele ko je prišel general Kondratenko (je bil ubit pri obleganju), se je pričelo na njegovo inicijativo z utrjevanjem forov. Trdnjava naj bi se držala lahko še vsaj dva meseca, in Steselj naj se je udal proti volji večine generalov.

Štajersko.

Zob za zob!

Kakor smo se že večkrat prepričali, pomagajo si Nemci, ko jim zmanjka pametnih argumentov, z — barabstvom. To „prakso“ so iznova izvajali tudi na večer dne 8. t. m.

Ono časnikarsko otroče, ki čuje na ime „Deutsche Wacht“, se je silovito razhudilo, ko je „Domovina“ povedala nekaj bridkih resnic o jalovi veselici „Schubertbunda“ pred „nemško hišo“. Da si je Slovenec drznil norčevati se iz prenadute nemške omnipotence, je bilo seveda strašno hudodelstvo, katero po sodbi potomcev nemških roparjev zasluži — krvavo kazen. In res, v svoji zadnji številki to revše naravnost pozivlje Nemce na krvavo osveto in prusaško misleče celjsko državno pravdnitvo niti ne zapleni „Wachte“, da ista more vršiti svojo — „službo“. Vsled tega se je v torek zvečer vsa v to zmenjena prusaška tolpa privabila pred „Narodni Dom“ in „Zvezino tiskarno“ ter z debelim kamenjem napadla poslopja. Po bitih je v „Narodnem Domu“ veliko oken in poškodovano je tudi zidovje. Kakor se čuje, namerava prusaška druhalsvoje „kulturno“ delo nadaljevati; „Vahta“ bo pa pisala, da je bila to „zaslužena lekecija“, ne pa nemško tolovajstvo in pa „Pervakischer Unfug“. Kaj bi to revše pisalo, ako bi se Slovenci pokazali v taki obliki!

Toda bodimo resni! Kakor vse kaže, ta blazna nemška svojat res noče poznati šale in ker ima zaščito celo v celjskih mestnih in političnih organih, se celjskim Slovencem ni nadejati v bodoče nič dobrega.

Da se prepreči celjskim slovenskim rodoljubom kaka namerjena neprijetnost, bi bilo želeto, da je naš narod okoli Celja pripravljen — za vse slučaje. Ako državno pravdnitvo dovoljuje Nemcem iz trte izvito „samopomoč“, tedaj moramo proti tej „samopomoči“ nastopiti mi s svojo samoozbrambo in ne čakati morda, da celjski pangermani nenadoma napadejo Slovence z revolverji, kamenjem in bodali, kar edino še žele. Ako nastopi izzvani trenutek, da bomo morali braniti svojo kožo proti pruskim pritepencem, tedaj smejo biti gotovi, da jih zmelje slovenska pest.

Nočemo hujskati, a Nemcem se hoče naše — krvi, in pripravljene moramo biti! Oni menijo, zdaj po „porazih“ Rusije je uprav prišla ura za nemške naskoke na slovensko posest, — zabijmo jim torej v pruske buče dokaz, da se varajo, bridko varajo!

Iz Celja. „Hunczut a nemet“ pa nemška olika. „Vahtarica“ prinaša v svoji številki od 30. julija t. l. take nasprotujoče si prismođarije in nemška „primojdušovstva“, da se ji mora človek smežati in jo ob enem pomilovati. V neki notici obtožuje politično barabstvo izvestnih vsenemških listov v Avstriji in Nemčiji, ki odpirajo svoja predala velikomadžarskim politikom, — istim politikom, ki so, kakor pravi „Vahtarica“, narodno uničili „na milijone“ ogrskih Nemcev. Zdaj se Nemci ližejo okoli Velikomadžarov, ker se bojé, da bi jim popolnoma za-

tegnili vrat in pozablajo na svoj narodni ponos. Takim nemškim petolizcem Madjari po vsi pravici reko „Hunczut a nemet“ (pasja kost), ki se plazi ko pes, kjer čuti pasjo nizkost, a popada, kjer mu je gobec prost. To poslednjo nemško lastnost je ista „Vahtarica“, ki obsoja nemško pasjo podlost, pokazala sama v najodurnejši obliki v dveh sledečih poročilih.

V enem se je spravila nad Prešernovo slavnost v Ljubljani in z največjo slastjo prevaja „samospoznanja“ nekega slovenskega strankarskega glasila, ki je to slavnost izpostavila na najžalostnejši način nemški zlobi. Z najodurnejšim zaničevanjem govori ta „Vahtarica“ o našem Prešernu in o moralni vrednosti našega skupnega naroda, — tako, kakor bi bili Nemci v prireditvah svojih „ljudskih slavnosti“ najzurnejši ljudje. —

V drugi notici grozi s kolom in nožem celjskim Slovencem, tem „sovražnikom Nemcev“, katere poslednji le še trpe med stenami „nemškega Celja“. Tu nagromadi toliko surovih groženj in psov, kolikor se jih ne sliši niti v zadnji beznici mej cestnimi pometači. In to zaradi tega, ker se je celjska „Domovina“ ponorčevala iz njihove „slavnosti“ polaganja temeljnega kamna za njih čez streho zadolženi „Deutsches Haus“. V poročilih „Domovine“ je veliko bridke resnice o smešnosti te nemške slavnosti, zato „Vahtarica“ besni in grozi s — poboji. Kako pa je ta nemški barabski listič pisaril takrat, ko so bili v našem, — pomni nemška družba! — v našem slovenskem Celju naši bratje Čehi kot gostje? Morda si domišljajo ti ljudje, da imajo oni privilegij za psovanje naših narodnih slavnosti, mi pa dolžnost jih prenašati in molčati, ko se oni s svojim heulanjem smeše ne le pred nami, marveč pred — celim svetom? Ne boš Mihal, ne boš nemški „hunczut“, tako se ne gremo! Hrani si svojo oliko zase, mi je ne kupimo!

Nekaj krepkih na naslov celjskih nemških izzivačev. O priliki slavnosti za zidanje „nemške hiše“ v Celju se je celjski advokat in občinski svetnik dr. Evgen Negri povzpел do tako gorostasnega žaljenja in izzivanja nenemških narodnosti v Avstriji, da se je zdelo preveč celo pevcem „Schubertbunda“, ki so prišli v Celje pet in ne politizirat. Ta človek Negri je v svojem zabavljivem govoru očitno namigaval Nemcem na severu in jugu, naj se stisnejo v eno vsenemško celoto in v krvavem boju pobijejo vse, kar ne diha in ne čuti nemški. Ta ponemčeni bebéc se celo pri tej priliki ni mogel zdržati, da bi surovo ne lagal o podpiranju Slovanov s strani vlade, katera jim po njegovem kar vsiljuje vseučilišča in vsakovrstne druge šole, Nemce pa prezira in jim siloma hoče iztrgati iz srca narodni čut. V kako luč se je s svojim nemštvom stavil ta človek, pa kaže najbolj njegov pozdrav, ki ga je v imenu „Südmarke“ izrekel dunajskim pevcem. Dunajski peveci dobro vedo, da to društvo stremi edino za tem, da iztrga Slovencem zadnji košček materinske zemlje in zasedi v to zemljo — pruski prapor. To je tudi jako razločno povedal vodja društva „Schubertbund“ Čeh Jakš, ko je dejal: „Mi Nemci nočemo ničesar od drugih narodov, mi ne hrepenimo po tujem blagu, pa tudi drugi naj puste nam, kar je našega...“ Te besede bi si morali zapomniti celjski prusaki, katerih edini namen je, sleči nam srajco s telesa in nas pregnati z rodne zemlje. Te besede naj bi si zlasti vzeli k sreči, ako je sploh ima, nemški advokat Negri, ko je naravnost pozival na krvavi boj Nemce z juga in severa, da se „osvobode neznosnega jarma“, t. j. da padejo kakor deroči volkovi v slovensko čredo in jo razmesarijo. Pri tem mesarskem delu pa naj jim doni nemška pesem. Fej, stokrat fej in sram vas bodi, krvoloki, ki pod krinko narodne svobode brusite krvavi meč za soseda, ki vam ne skrivi niti lasu, marveč ki vam dela krivico le v tem, da diha božji zrak na svoji s krvavimi žulji si pridobljeni zemlji, po kateri iztegujete svoje poželjive kremplje!

„Narodni dom“ si nameravajo zgraditi v Vojniku. To pa Štajercu ni všeč in — protestira.

Bodimo oprezni! Dogodki kakor zadnjič v naših Domžalah in zdaj zopet v Celju nam govore glasne besede, kako previdnim nam je biti pred Nemci. Kakor hitro se v kakem slovenskem kraju prusaki nagromadijo v toliko število, da se čutijo zadosti močne, začno napadati domačine, ki so jim gostoljubno odprli duri. Tak je Nemec. Zatorej bodimo oprezni in ne pustimo nikjer na naših tleh namnožiti se nemškega elementa toliko, da bi nam mogel postati nevaren. Zgledi uče! Pozor!

Mariborska in ptujška gimnazija. Ptujski Nemci se hudujejo, ker slovenski listi vabijo sloven-

ske stariše, naj pošiljajo svoje sinove na mariborsko gimnazijo mesto v Ptuj. „Štajerc“ klobasa na dolgo in široko, da dijak na ptujski gimnaziji ložje „skoz pride“, a v Mariboru da potrači čas z zabavami v „Narodnem domu“ itd. Aha, za tem grmom tiči zajec! V „nemškem“ Ptujju slovenski dijak nima prilike vežbati ob enem tudi svoj narodni čut, marveč zapade enostavno ponemčevalni hidri tamošnjih prusaških profesorjev in hranodajalcev! Za to poslednje dela propagando „Štajerc“ v nadi, da odpade kaj za njegov želodec. Ptujška gimnazija stoji menda na slabem temelju, da mora že „Štajerc“ v boj za njen obstanek!

Moralna propalost celjskih prusakov je poglala svoje najlepše cvetje v poročilu „Vahtarice“ o skrumbi pokopališča v celjski okolici. Skrunitelji grobov, ki so baje snemali križe, se norčevali iz umrlih in uganjali burke, kakoršnih so zmožni one propalice po mestih, katerim pravi Nemec „Stroleh“, nosijo sicer slovenska imena, a so pravi nemški najemniki pri raznih barabskih nastopih. Kakor se je prišlo na sled, so bile te nemške propalice celo plačane za to, da na ta način onečaste slovensko ime, tako da morejo pasjeglavci zdaj kričati o moralni propalosti vseh Slovencev. Prave propalice pa so ljudje, ki so zmožni dejanj, kakor je podkupovanje k groboskrumbi. Prav nič jih že ni sram!

Bralno društvo v Pišecah uprizori v nedeljo, dne 27. avgusta t. l. narodno igro: Jurčič-Govekar „Deseti brat.“ V slučaju zelo neugodnega vremena se uprizori ista v nedeljo dne 3. septembra 1905.

Koroško.

Vsenemčija in — hujskajoči kaplani.

Kar se na Koroškem ne strinja z nameni vsenemških apostolov, ki delajo na to, da bi tudi še neponemčeni del slovenskega Gorotana vtonil v močvirju Velike Germanije, ta je tem Lutrovim prorokom „hujskajoč kaplan, hujskajoč učitelj, hujskajoč kmet“ itd. — vsak je hujskač, ki ne drži vreče tem narodnim tatovom. Na velikovski „nemški“ šoli poučuje veronauk katehet Dobrovec. Nad tega se je spravila vsenemško-luterska „Bauern (?)—Zeitung“ in ga imenuje „hujskača v mašniškem plašču“, in zakaj? Ker poučuje veronauk med slovenskimi otroci v slovenskem jeziku in se ne briga za „ukaze in naredbe“ prusaškega krajnega in okrajnega šolskega sveta. Zanimivo je, kako si dopisnik tega nebodigatreba „čebelarskega“ glasila izmišlja razne race o tem katehetu, da bi ga postavil v slabo luč in svetu dokazal, da v Velikovecu in okolici ni Slovencev, marveč le pristni Nemci. O katehetu Dobrovcu laže, da sili otroke nemških starišev, da „blebetajo“ očenaš v slovenskem jeziku, da otroke, ki ne morejo slediti slovenskemu poduku, enostavno prezira, t. j. jih smatra za — „luft“, da razdeljuje med nemške otroke slovenske katekizme in jim daje denar, da si jih tudi sami kupijo itd. Nadalje laže, da slovenska šola ni za drugo, nego za hujskanje proti nemški, ker vanjo se rade volje sprejemajo oni leni otroci, ki ne marajo obiskovati nemške šole, ker v „Narodni šoli“ jim ni treba hoditi učiti se, da le slovenski kriče in molijo pri demonstrativnih procesijah za dež itd.

Na velikovski „nemški šoli“ je ravnatelj neka pristna pruska surovina, ki sliši na ime Bohrer (nomen est omen). Tega suroveža so si prusaki pridobili, da naj v pravem pomenu besede vrta v živo slovensko meso t. j. energično ponemčuje slovensko mladino in jo preparira za mater Germanijo. Ta plačani nemški surovež, in nikdo drugi, tako grdo laže v rečenem listu, trdeč, da ni 52%, marveč le borih 18% slovenskih otrok na velikovski šoli, kar so dokazali uradni podatki, vsi drugi so Nemci.

Kako koroški pangermani fabricirajo „nemške“ stariše in otroke, je predobro znano. Kar si v strahu pred vsenemško irredento ne upa glasno priznati slovenske narodnosti, to se od prusaških šolskih oblasti vpiše za Nemca, in Nemec je vsakdo, kdor je v čemerkoli odvisen od nemškega biča. Takih „Nemcev“ otroke razkričava Bohrer v „B.-Z.“ za nemške otroke in dela potem zaključek, da je le 18% res slovenskih otrok t. j. takih, katerih stariši se ne brigajo za nemške grožnje s „peklo in nebesi“, katere podtika župniku Treiberju, da z njimi odvrata slovenske stariše od nemške šole v Velikovecu. O da, ti Bohrer in drugi vsenemški svederci, velika škoda za našo narodnost in vero naših očetov bi bila, ako bi mi sledili vašim vabam, ker na velikovski šoli poznate le Lutra in Bismarcka!

In zaradi tega se jezi ta Bohrer, da se ni njegaj, marveč neko mestno učiteljico odbralo za zapisovanje

otrok na tej prusaški učilnici za bodoče šolsko leto. On bi to izvrševanje izvršil vse bolj — energično t. j. z bičem in kolom bi nagnal slovenske otroke v nemško učilnico in pritisnil bi slovenski deci z gorečim pečatom na čelo nemški znak! Po njegovem zapisovanju bi potem ne bilo na velikovski šoli niti 18 odstotkov slovenskih otrok, mogoče niti 8%.

To bi bili potem „uradni podatki“! Falotje, katerim ni imena! In takih lumpov se ne sramuje Velika Germanija!

Ponemčevanje in ne vzgoja. Koroški pangermani delajo s polnim parom na ponemčenje slovenskega prebivalstva, tako kakor bi jim šlo za biti in ne biti v naši domovini. Boje se, da bi jim Slovenci znali pokvariti igro že ob najmanjši uri s svojo narodno vzgojo. Zaradi tega se poslužujejo vseh možnih sredstev v boju zoper naš narodni obstanek, vseh lažij in sleparij, kar si jih morejo izmisliti vse-nemški možgani. Najbolj jim leži v želodcu naša nova slovnica, s katero jezik svoj čistimo nemških spak in pég in s tem čedalje bolj oddaljujemo svoj narod od sposobnosti za ponemčenje. V svoji jezi nad tem dejstvom zmerjajo naš očiščeni jezik z „novoslovenščino“, ne vedoč, da s tem dajejo najlepše spričevalo naši čilosti in zmožnosti, otresti se nemških smetij. Nemški „Schulverein“, kateremu klečeplazi mnogo slovenskih učiteljev-izdajic, vpliva s svojimi „markami“ na učiteljske oblasti, da zatirajo v šoli slovenski pouk. V svoji strasti ne poznajo več dolžnosti za šolsko vzgojo otrok, — ne, to jim je prezamudno, škoda časa! Otroke slovenskih starišev treba v največji hitri za silo nemški pohabiti ter jim zatreti slovenski čut. Četudi je iz ponemčevalnih šol izstopivši otrok največji butec, ki niti nemški niti slovenski ne zna, nič ne dé, dovolj za enkrat, ako se jih je toliko pokvarilo, da ima slovenska narodna vzgoja temveč truda in dela! Taki so namenili prusaške propagande na Koroškem. Zloba, škodoželjnost, sovraštvo, to je smoter teh ljudij, — vzgoja mladine jim je v zasmeh, ker so že popolnoma zdvijali.

Lipaljavas je v četrtek dne 3. avgusta pogorela skoraj do zadnje hiše. Ob 7. uri zjutraj je začelo goreti in ob 10. uri je bila skoraj cela vas upepeljena. Revščina je velikanska! Zato se obračamo na vsakogar, ki more kaj utrpeti, da čim prej odpošlje kak znesek na upravništvo „Mira“, katero bo darove potem oddalo na pristojnem mestu ter jih v listu izkazalo. Dvakrat pomaga, kdor takoj pomaga!

Primorsko.

Jadranska banka v Trstu je dobila od ministrstva za notranje zadeve dovoljenje za subskripcijo. To dovoljenje se je izdalo soglasno s finančnim ministrstvom. Akeijske glavnice v znesku 1.000.000 K so razdeljene v 2500 delnicah po 400 K. Prijave se sprejmejo do 15. t. m. Kdor hoče pristopiti kot akcionar, naj se obrne do predsednika koncesionarjev, G. Vučkovića v Trstu, Via St. Martini 22.

„Narod sebi“. Ta znak nosi naroden kolek, ki ga je ustanovilo društvo „Šolski dom“ v Gorici. Barve so rudečkaste.

Obletnica bitke na rubinskem mostu pri Gorici. 5. t. m. se je podal naš pešpolk št. 47 na vaje v Rubije z namenom, da posnema bitko, ki se je vršila začetkom minulega stoletja na rubinskem mostu, ko je tedanji častnik, poznejši major in vitez Marije Terezije, Maksimilijan baron Füller, Karlovčan, zadrževal z 48 možmi in 3 topovi prehod čez rubinski most trem bataljonom francoskih čet in to toliko časa, dokler je bila naša vojska, ki se je nahajala onstran mosta na varnem in potem premagala Francoze. Polk se je v soboto razpostavil v dva tabora, eden tostran, drugi pa onstran mosta. Vojaki, ki so bili onstran mosta, t. j. naši vojaki, so zasedli vse hiše in vsa okna so bila polna vojakov, ki so skozi ista streljali na sovražnika, ki se je valil tostran mosta. Kar naenkrat zatrobi, in vojaki obeh taborov so se spustili v boj med kričanjem „hura“, ki pa ni bil krvav, temveč mesto krvi je teklo po obrazih vojakov vroči pot. Ko so čete udrle na most, so se spopadli častniki z golimi sabljami, in „zmaga“ je bila na strani naših. In neki višji častnik je rekel svojemu kolegu na mostu: „Ako bi bila res bitka in bi bil ti Francoz, bi gotovo ne nesel glave na vratu v Rubije.“ Glavni naval na most se je vršil ob sviranju Radetzky-jeve koračnice. Da so bili vojaki od „hudega boja“ močno vpehani, se razume. Polk se je vrnil iz Rubij v mesto okolo 10. ure.

Huda vožnja po morju. V nedeljo mej nevihto, ki je razsajala tudi pri nas, je bil pravcati orkan na jadranskem morju ob istrski obali, ki je

zalotil parnik „S. Giusto“ z izletniki iz Trsta. Valovje je bilo tako silovito, da je metalo parnik ko orehovo lupino sem in tja in ga je zalivala voda do kolena visoko. Vsi premočeni in izmučeni so popotniki s težavo dospeli do Rovinja in le malokateri je potem nadaljeval vožnjo v Pulj.

Vojaške vaje pod osebnim nadzorstvom v Gorici došlega fem. vit. Succovaty-ja so se vršile 4. t. m. pred solnčnim vzhodom pod Sv. Goro.

Uzorno gospodarstvo tržaške mestne uprave. Pri denarju, določenem za novo norišnico na Rumerjevem zemljišču v Trstu, je zmanjkalo 15.000 K. Pri vsem tem, da sta imenovala „Riforma“ in „Sole“ nekatere tržaške mestne svetnike tatove, se niso isti za tako pisavo teh dveh listov prav nič zmenili. Ali najžalostnejše pa je, da se tudi poklicane oblasti za vse to nič ne brigajo in da puste tržaškim mestnim očetom, da gospodarijo z občinskim denarjem, kakor se jim zljubi, ostavši gluhe za vse pritožbe davkoplačevalcev.

Poškodovane granate. Iz Pulja poročajo: Na strelnih vajah topničarskega polka št. 5 so zasledili častniki, da se 50% granat iz let 1878, 1880 in 1889 ne sproži, šrapneli iz istih letnikov so bili pa dobri. Streljanje so prekinili in preiskava je dokazala, da so granate poškodovane in da imajo tudi nezadostno smodnika. Granate iz najnovejšega časa so dobre. Uvedla se je stroga preiskava.

Anarhista so prijeli v Trstu. Na parniku „Ravenna“ je policaj zagledal nekega 27 let starega Atilija Ravaniolo iz Forlije v Italiji ter ga spravil pod ključ. Ravaniolo je avstrijski iztiranec.

Doma in drugod.

„Slovenčeva“ delo gotovo ni lepo in častno — tega mnenja je tudi več njegovih somišljenikov — da se je spravil celo na tiste Sokole, ki so napravili izlet na Jesenice. Ta kraj je v veliki nevarnosti pred nemško povodnijo, pred tistim našim sovražnikom, ki se skuša polastiti na zahrbtnen način naših slovenskih pokrajin. Slovenski Sokoli, uvideč to nemško nasilje, so pohiteli svojim jeseniškim rojakom na pomoč, v želji, podati jim s tem moralne opore in novega narodnega zanosa. Vsak res narodno čuteč pristaš klerikalne mora hočeš nočeš priznati, da ima sokolstvo v narodnem oziru važno nalogo. Da pa je že a priori trn v peti gotovim gospodom, ki nečejo poznati razločka med latinizmom in Slovanstvom, se je pokazalo pri tistem brzozjavu, v katerem obsoja Sokole, da so metali kamenje v mirne ljudi itd. To pa je popolnoma izmišljeno in vsi očividci lahko potrdimo, da je „Slovenčeva“ brzozjavka zlagana. Ali so naši ljudje res tako kratkovidni, da ne uvidijo, kam nas pripelje ta strast, ki jo naši dnevniki le še podžigajo? Če bi bili „Sokoli“ še tako veliki nasprotniki klerikalizma, vendar je pomilovanja vredno, če se poslužuje kdo v boju proti njim laži in neresnice, in to tembolj, ker so i oni Slovenci.

Knjiga o Prešernu, ki jo spiše, kakor smo že poročali, Engelbert Gangl, izide tekom prihodnjega tedna. Ker se je natisne samo 5000 izvodov, je videti že sedaj, da poide takoj prva izdaja. Ljubljanski občinski svet nakupi za svoje šole nad 1500 izvodov, torej je dvakrat nujno, naročiti se na knjigo, kdor jo hoče imeti. Posegli pa naj bi po njej zlasti krajni šolski sveti in naše občine po vseh slovenskih pokrajinah, da jo razdele med učečo se mladino. Na drobno velja vsak izvod 60 vin.; 50 vkup à 50 v., 100 à 40 v.

† **Anton Ažbe.** V Monakovem je umrl v starosti 43 let slovenski slikar Anton Ažbe, rojen v Poljanski dolini na Gorenjskem. Kot trgovski vaje-nee je prišel v Celovec, odtod v Ljubljano, kjer se je učil slikarstva pri znanem Janezu Wolfu. Prišedši potem na Dunaj in v Monakovo, kjer je bil učenec Wagnerjev, se je povzpел tako visoko, da se mu je posrečilo otvoriti lastno slikarsko šolo, ki je bila ena najbolj znanih v Monakovem. Ažbe je štel med svoje učence tudi sinove visokih aristokratskih rodbin. R. I. P.

XVII. glavna skupščina „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ se vrši dne 13., 14. in 15. avgusta 1905. leta v Pulju. I. V nedeljo, dne 13. avgusta. Ob 3. uri popoldne: Seja upravnega odbora v prostorih „Čitalnice“. II. V ponedeljek, dne 14. avgusta. 1. Ob 8. uri dopoldne: Zborovanje delegacije v dvorani „Hôtela Belvedere“. 2. Točno ob 2¹/₄. uri popoldne ogledovanje c. in kr. mornarskega arsenala in bojne ladje po dovoljenju c. in kr. poveljništva mornarskega arsenala. 3. Ob 5. uri popoldne si ogledamo areno — rimski amfi-

teater. III. V torek, dne 15. avgusta. 1. Ob 8. uri dopoldne: Glavno zborovanje po vspredu, ki ga določi delegacija, v dvorani „Hôtela Belvedere“. 2. Ob 12. uri: Banket na vrtu „Hôtela Belvedere“. Kuvert brez pijače velja 3 K. 3. Točno ob 3. uri popoldne izlet na otok Brione na posebnem tenderju, ki ga nam brezplačno da v porabo c. in kr. pristaniščni admiralat. IV. V sredo, dne 16. avgusta. Ob 4. uri popoldne odhod iz Pulja na Reko s parobrodom „Ugarsko-Hrvatskog dioničkog pomorskog parobrodarskog društva“. Vožnja velja v III. razredu K 2-20, v II. pa K 4-40. Na razpolago nam je samo ta zveza.

Planinske vesti. Dolgo zaželjena kočna na kamniškem sedlu je dovršena v nekaj dneh. Prav tako pa, kakor je vstreženo s kočjo našim planincem, tako jim napravi zložna pot do kočje na kamniškem sedlu eno najpriljubljenejših tur na kamniške planine. Pot, ki pelje od izvira Bistrice do sedla, je delo kneza Windischgrätza. — Slovenci pogrešamo še vedno kratkega kažipot za naše planine. Neprijetno je, če se moraš Slovenec posluževati tujih kažipotov. Čehi obiskavajo naše planine, študirajo jih, izdajajo svoj češki kažipot za slovenske pokrajine, mi pa ne le, da nimamo svojih kažipotov za češke dežele, jih ne najdeš niti slovenskih za slovenske planine! Čehi pošiljajo na jug svojega Čermáka, Dvorskýja, Ružičko in poznajo naše kraje kmalu bolje kakor mi sami. Ker pa je gotovo, da je dobiti tudi med nami dovolj planincev, ki so obiskali malodane že vse vrhove v gotovih skupinah, bi bilo želeli, da izda tudi „Slovensko planinsko društvo“ podobne izdaje, kakor je n. pr. češki „Julske Alpy“. — Sešel sem se s turistom, ki mi je pravil, da ne potuje letos znani praški profesor, dr. Karel Chodounsky po naših planinah. Vzrok naj so nekateri naši planinci, ki so ga baje zelo razžalili. K temu naj pripomnim le, da ni prav, če se ne drže turisti hišnega reda, ki je predpisan po kočah. Nekateri bi se morda od Čehov lahko naučili, kaj je pravzaprav disciplina.

V ljubljanskem gledališču vprižore tekom te sezone med drugim tudi Gorjki jeve „Malomeščane“: Najdjenove „Oroke Vanjušino“; srbskega pisatelja Nučića „Kneza Semberijskega“, enodejanko, ki jo šteje grof Tolstoj med najboljše klasična dela Jugoslovanov. Če vprižore Cankarjev „Za narodov blagor“ ali kaj drugega, nam ni znano.

Slikar Maksim Gaspari je napravil po naročilu ljubljanskega magistrata diplom za meščana dr. Stareta. Diplom je izdelan z ljubeznijo in čutom, kakoršnega smo že pri Gaspariju vajeni. Mladim našim slikarjem in umetnikom sploh pa bi želeli, da gredo med svet, in čim prej morejo.

1000 K nagrade je obljubilo finančno ministrstvo istemu, po kojega ovadbi se pride na sled ponarejalcem kovanega denarja. Že od leta 1897. krožijo posebno po Dunaju in okolici iz britanijkovine, med katero je pomešanega tudi nekaj srebra, goldinarski, petkronski in kronski falzifikati, in teh je vedno več, ne da bi se moglo priti ponarejalcem na sled. Goldinarji imajo letnici 1879 in 1888, krone in noveci po 5 K 1900. Spozna se jih po tem, da so, ako se jih prime v roko, kakor bi bili mastni, sivkaste kovine, lažji od pravih in imajo plitve érke pri narobnem napisu. Tudi podobe so na ponarejenih novcih manj ostre, kakor na pravih. Ker so se ti noveci razširili gotovo tudi pri nas, naj bo občinstvo previdno.

Zveza avstrijskih ženskih društev s sedežem na Dunaju je predložila naučnemu ministru Hartlu peticijo za vpeljavo šolskega sistematičnega antialkoholskega pouka.

Cvetočo aloo je videti pred gradom Zonek na Igu pri Ljubljani. Aloo cvete tako redkokdaj, da je nastala fama, da cvete jedva vsakih sto let. Ker pa je cvetočo aloo le redkokdaj videti, naj si jo ogleda, komur pripušča čas.

Za odpravo alkoholne kuge. Človekoljub nam piše: Žalostni nasledki žganjepitja se čedalje bolj kažejo pri našem ljudstvu na deželi. Ako pojde tako dalje, bo v nekaterih desetletjih naš narod glede čilosti na duhu in telesu zlezal pod ničlo. Vzrok žganjepitju je, ker je čedalje več brezvestnih ljudij, katerim se bližnjik ne smili, marveč izkoriščajo to strast, da na lahek način prislužijo novcev. Žganjarnje se otvarjajo na vseh koncih in krajih in finančna oblast k temu — zadovoljno kima. Ne smeli pa bi te — nekrvave moritve našega še zdravega naroda mirno gledati oni, ki imajo v prsih le nekaj čuta. K odpravi alkoholne kuge bi mnogo pripomglo, ako bi se naravno vino točilo ceneje. Ali je pravičeno, da se vino, katero dobi konsument po 10—16 kr. liter od producenta, razprodaja po 40 in 48 kr. liter? Čemu pa naj bi nekateri ljudje živeli

in celo bogateli ob taki kupčiji, ljudstvo pa mora prijemati za — frakelj? Glasi se zares nekako kakor bajka, a človekoljubje zahteva, da se vino neha prodajati za tolik dobiček, marveč naj se prodaja za toliko ceno, da se morejo pokriti vsi resnični in ne pretirani stroški. Razprodajalci vina pa bodo imeli še vedno toliko dohodkov, da bodo mogli živeti. Komur se ne smili narod, ki poginja na alkoholni kugi, on naj se ne smili tudi narodu, ako si hoče konečno pomagati drugače! Ko bo vino — t. j. zdravo, naravno vino — ceneje, veliko ceneje, bo kmalu konec žganjepitju! — Tako dopisnik.

Poštnemu ravnateljstvu v Trst. Pritožbe naših naročnikov zaradi nerednega dostavljanja „Našega Lista“ se tako množe, da vprašamo upravičeno ogorčeni: kake pa so pri nas poštne razmere in kaj nima tržaško ravnateljstvo nobene moči odpomoči tem nerednostim? Iz Goriškega nam javlja prav zdaj naročnik, da ni prejel več števil. Kam so vse te izginile? Drugje dobimo zopet vrnjen list z opazko „adresat neznan“, čeprav smo pošiljali dotičnemu že dolgo prej vse številke in nam jih dotična pošta ni vračala. Kar naenkrat pa se kdo spomni, in nam vrne s pošte list, češ da „ne pozna“ naslovljenca. — Zlobnost ali nevednost?!

Kako se godi Slovacom na Ogrskem. V Hajó, vasi blizu Velikega Varaždina je prišel neki slovaški kmet v kremplje židovskim agentom, ki ponujajo malovredne kmetijske stroje. Nevedni kmet je že davno plačal račun, a agent se je izkazal, da kmet ni ničesar dal ter ga izročil — madjarskemu advokatu. Sodišče je dovolilo za prav neznamen znesek, ki naj bi ga kmet dolgoval za neki stroj, dražbo posestva vrednega nad 3000 K. Na dan dražbe pa ni bilo kupcev in ne tožnikov, advokat je nudil za posestvo — celi dve kroni in je tudi — dobil. — Pri slepariji so sodelovali advokat, agent in sodišče, ker je šlo za to, da spravijo na beraško palico Slovaka.

Andrée II. Amerikanec Peary (čitaj Piraj) je, sledeč vzgledu slovečega zrakoplovca na severni tečaj Andréja, plul pretekli teden z balonom na severno obal. Nadeja se „najboljšega uspeha“. V svoji listnici ima majhno svilnato zastavico v ameriškanskih barvah z zvezdo, katero hoče tekom enega leta razobesiti na ledenikih skrajnega severja. Pred kratkim mu je za to drzno ekspedicijo še manjkalo 200.000 K, da dovrši priprave. Neka novojorska milijonarska tvrdka mu je dala še 280.000 K z zagotovilom, da moštvo ekspedicije, ako se isto srečno vrne, dobi še 50.000 K nagrade. V zadnjem hipu je Pearyju odpovedal zdravnik, brez katerega ni mogel odpluti, zdaj je tudi ta hiba odpravljena in — Andrée II. plove na severni tečaj z istimi nadami, s katerimi je plul Andrée I. Kako se povrne, tega pač ne ve niti sam.

Letošnja sadna letina ni slaba le pri nas, marveč tudi po drugih krajih v naši državi. Na Češkem bo le malo jabolk in hrušk, na Gorenjem Avstrijskem je malo jabolk, pač pa dosti hrušk; na Dolenjem Avstrijskem jabolk malo, hrušek srednje. Tirolsko: jabolk srednje, malo namiznega sadja, ki bo zelo drago. Le na Štajerskem

bo obilo hrušek in jabolk. Tudi naša Notranjska ima letos še precej obojega sadja. Na Nemškem je letos izredno slaba letina. Jabolk skoro nič, hrušek zelo malo. Vsled deževja spomladi tudi vinska letina ne kaže zelo dobro. Le na Tirolskem obeta trta obilo pridelka.

Kuhinja brez ognja. V vročem poletnem času želi marsikatera gospodinja, da bi mogla kuhati brez ognja. Tak „štedilnik“ bi bil pač zlatá vreden! Čudom se bodo čudile zato gospodinjice in kuharice, ako jim povemo, da se tak štedilnik zares nahaja in niti ne iz železa, ampak iz lesa, sena in — klobučevine. V Ameriki so prišli na izborni misel, katera pomeni brez dvoma preobrat v celem gospodinjstvu. Stvar je taka: Jed se kuha na ognju nekaj minut, toliko da zavre, potem se hitro postavi v poseben zaboj, ki je obdan s senom ali klobučevino. Ker ta ne pušča vročine skozi, se kuha jed in tudi popolnoma skuha v zaboju. S tem se prihrani mnogo kuriva in truda in se odstrani kuhinjski duh, ki ni vedno prijeten. Jed ostane dolgo sveža in je ta narava posebno prikladna za prenašanje na polje, na izlete itd.

Kako rastejo in izginjajo otoki. Otok Nusišima, ki ga je morje darovalo Japonski pred nekaterimi meseci, zopet izginja. Dne 14. novembra preteklega leta se je otok hkratu vzdignil iz morja in vzbudil nemalo začudenja pri prebivalcih otoka Bouinu. Takrat je vrh otoka molel 488 čevljev iz morja in Japonci so hiteli to svojo novo „posest“ zaznamovati z japonsko zastavo, ki so jo postavili vrh otoka. Danes moli tega otoka le še 12 čevljev iz morja in zastavo že poljubljajo morskali valovi. Vraževerni Japonci, ki so se veselili tega prirodnega pojava, so zdaj ozlovoljeni in smatrajo stvar za slabo znamenje glede izida vojne.

Praprot kot prikuha. Japonci in Kitajci so mnenja, da ni boljše prikuhe od — praproti. Seveda mora biti to gozdno zelišče nabrano v času, ko je še tako mlado, da se zlomi pod roko, ko se količkaj nagne. Japonci in Kitajci znajo praprot pripravljati z neko posebno umetnostjo z omako sladkega boba imenovanega „soja“. Japonski klub v Londonu je pred kratkim povabil na praprotno gostijo angleške bogatine; ti so dali jedi najboljše spričevalo.

Razsvetljava in visokost kraja. Čim višje leži kak kraj nad morjem, tem slabše sveti tam sveča. To pa pride od tod, ker je moč plamena odvisna od pritiska zraka. Če merimo razsvetljevalnost kake sveče pri zračnem pritisku 756 mm s številom 100, pade ta razsvetljava pri 629 mm na 75; pri 378 mm celo na 20, in pri 165 na 10.

Molje odpravimo. Za vsako skrbno gospodinjico so molji v obleki ali kožuhih velika preglavica. Popolnoma zanesljivo sredstvo, ki varuje shranjeno obleko celo poletje, je sledeča zmes: V steklenico, ki se da dobro zapreti, daj 60 gramov močnega vinskega cveta, potem 5 gramov kafe, 5 gramov pelinovega olja, 2 grama lavendlovega olja in 5 kapljice kreozota. Po daljšem tresenju steklenice, ki si jo prej zamašil, se pomešajo vse te sestavine v zmes, ki jo pokropiš ob rabi na notranjo stran obleke, če pa tega nočeš, pritrđi na vsak komad oblačila kos papirja, ki si ga omočil s približno 50 kapljicami omenjene sestavine.

Zlate okvirje osnažimo, če jih prevlečemo z mehko ščetko, ki smo jo omočili z zmesjo, na-

pravljeno iz 100 gramov navadne jajčne beljakovine in 30 gramov kuhinjske soli. S tem dobe svojo prvotno čisto bliščečo barvo.

Listnica uredništva: S. C. v M.: Hvala. Pričnemo prihodnjič. Knjige odposlali. — V. J. v L.: Prejeli. Drugo po uredništvu. — Jakob S. v S.: Pošljite. List prejmete. Morda tudi slike iz ondotnega političnega položaja?

Ferd. Lev. Tuma:
„V znamenju življenja“
Cena K 1.50, po pošti K 1.60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.
Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80, kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.
Slivovka, brinovec pristen, liter od 70 kr. do gld. 1.20., **brinov ovet** liter gld. 1.50.
To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil
Janko Ev. Sirc v Kranju.

Izborno zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča
Anton Müller
vinožrtec v Domžalah (Kranjsko).

Lekarnarja A. THIERRY-ja
BALZAM pristen le s trgovskosodno registr. zeleno varstveno znamko z suno.
Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zgago, napenjanje, telesno zaprtje, **influenca**, za rane, zobne bolečine itd. Poštine prosto do vsake poštne postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.
Edino pristno **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).
To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje. Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštino, poštno spremnico in z zavojem vred veljata 2 lenčka K 3.60. Pristno le iz **lekarnice „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi** pri Rogatcu, kamor je pošiljati naročila.
Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenajo vsaki pošiljatelj balzama zastoj ali pa se na željo posebej dopošljejo.

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:
Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.
Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleničic (1 ducat)	5.— K	48 stekleničic (4 ducate)	16.— K
24 stekleničic (2 ducata)	8.60 „	60 stekleničic (5 ducator)	18.— „
36 stekleničic (3 ducate)	12.40 „	Manj od 12 stekleničic	se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi v vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah.
Cena je sledeča (franko na vsako pošto):
2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h;
6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:
P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Vsaki dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinja“ in „Ježa“, kdor kupi 1 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Slov. Gospodinja“, „Ježa“, „Slovana“, kdor kupi 2 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Sl. Gospodinja“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“, kdor kupi 3 kg ekstrakta „Panonski biser“

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“
daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7—10 deli sveže vode — najboljšo najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.
Izvrstna kakovost! **Izvanredno nizka cena!**
1 liter pijače pride na 20—25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron, 3 kg 7.20, 5 kg 11.50
Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1.20 in 5 kg-ne za K 1.60 franko nazaj.
Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.
Da se kar največ zniža poština, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako malih zneskih jako občutljivo podražilo pijačo. V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač „Abstinencija“
Ljutomer Štajersko.

Priporočajte povsod „Naš List“!